

Universiteit
Leiden
The Netherlands

The regime for international air carrier liability: to what extent has the envisaged uniformity of the 1999 Montreal Convention been achieved?

Grigorieff, C.I.

Citation

Grigorieff, C. I. (2021, November 17). *The regime for international air carrier liability: to what extent has the envisaged uniformity of the 1999 Montreal Convention been achieved?*. Meijers-reeks. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3240115>

Version: Publisher's Version

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3240115>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Samenvatting (Summary in Dutch)

Het internationale aansprakelijkheidsregime voor luchtvaartmaatschappijen: in hoeverre is de beoogde uniformiteit van het Verdrag van Montreal van 1999 bereikt?

Het doel van deze analyse is te bepalen of het internationale regime voor aansprakelijkheid van luchtvaartmaatschappijen, zoals vastgesteld door het Verdrag van Montreal van 1999 tot het brengen van eenheid in enige bepalingen inzake het internationale luchtvervoer (hierna te noemen: het '1999 Verdrag van Montreal') uniform kan zijn. Om deze vraag te beantwoorden, is het onderzoek uitgevoerd in het kader van de volgende drie sub-vragen:

- 1° Is uniformiteit een predominant/ het voornaamste doel van het Verdrag van Montreal?
- 2° Indien dit het geval is, zijn er factoren die verhinderen dat dit doel bereikt wordt?
- 3° In het geval er dergelijke factoren ontdekt zouden worden, zou een hogere graad van uniformiteit moeten en kunnen worden bereikt? En zo ja, hoe?

Hoofdstuk 1 begint met een beschrijving van de wettelijke/juridische situatie die bestond vóór de toepassing van de voorloper van het Verdrag van Montreal, dat wil zeggen vóór de Warschau Conventie van 1929. Vanuit dit startpunt blijkt dat de aansprakelijkheid van internationale luchtvaartmaatschappijen, die werd bepaald door nationale wetgevingen van die tijd, nodig gereguleerd diende te worden op internationaal niveau.

Na een korte presentatie van de verschillende technieken van benadering van de aanwezige wetgeving, maakt de studie duidelijk dat de opstellers van zowel het Verdrag van Warschau van 1929 als van het 1999 Verdrag van Montreal (hierna te noemen de 'Verdragen') kozen voor een techniek van harmonisatie niet alleen op basis van het internationaal privaatrecht, maar ook, en voornamelijk door eensluidende regelgeving.

Vervolgens behandelt dit hoofdstuk de structuur van het onderzoek en de methodologie die is toegepast om de onderzoeksvraag te beantwoorden. Van de toegepaste instrumenten heeft de auteur besloten regelmatig zijn toevlucht te nemen tot de Conventie van Warschau van 1929 en de daaraan verbonden *Travaux Préparatoires* en jurisprudentie, aangezien er nog steeds een zekere mate van continuïteit bestaat tussen dit instrument en het 1999 Verdrag van Montreal.

Hoofdstuk 2 beoogt de eerste sub-vraag te beantwoorden door te onderzoeken of de uniformiteit van de genoemde Verdragen al dan niet door de opstellers in overweging werd genomen als een overheersende doelstelling. Een bevestiging van deze doelstelling, die de uniforme toepassing daarvan inhoudt, wordt verkregen in de loop van dit hoofdstuk door een diepgaande analyse van de *Travaux Préparatoires* van de Verdragen en jurisprudentie. De studie toont verder aan dat, om dit doel van uniformiteit te bereiken, de opstellers van de Verdragen rekening hielden met twee specifieke kenmerken die konden helpen bij hun missie. Deze kenmerken zijn de autonomie van de termen die zijn gebruikt in de Verdragen en de exclusiviteitsclausules voor wat betreft de aansprakelijkheidsregels.

Nu de doelstelling van uniformiteit van de Verdragen is bevestigd, verkent deze studie de tweede sub-vraag, die ertoe strekt om vast te stellen of er factoren zijn die verhinderen of hebben kunnen verhinderen dat dit doel wordt bereikt. Daartoe is dit hoofdstuk onderverdeeld in twee delen. *Ten eerste* wordt gekeken naar de 'interne' factoren die de uniformiteit in het proces van regelgeving kunnen beïnvloeden. *Ten tweede* bestudeert het de 'externe' factoren die mogelijk invloed kunnen hebben op de doelstelling van uniformiteit, zoals in de loop van de tijd voorzien door de opstellers van de Verdragen, nadat deze ondertekend waren.

Hoofdstuk 3 beschrijft de voornaamste 'interne' factoren van fragmentatie, te beginnen met het onderzoek naar de redactionele factoren. Deze redactionele factoren worden hoofdzakelijk geïdentificeerd op basis van voorbeelden van termen en concepten die worden gebruikt in de verdragen, zoals 'ongeval', 'vertraging' of 'lichamelijk letsel'. Deze voorbeelden zijn gekozen in relatie tot hun mogelijke aanduiding van fragmentatiekracht zoals naar voren kwam bij het onderzoek van de gerechtelijke beslissingen en/of de *Travaux Préparatoires*. Het onderzoek naar de redactionele factoren laat zien dat een belangrijke bron van fragmentatie van de Verdragen voortkomt uit vijf elementen, te weten:

- 1) het gebrek aan autonome definities,
- 2) het gebruik van concepten die zijn ontleend aan andere internationale instrumenten,
- 3) het gebrek aan duidelijkheid in de *Travaux Préparatoires* daar zij zo nu en dan ruimte geven voor een niet-uniforme toepassing van specifieke termen en ambiguïteit creëren,
- 4) de onduidelijke formulering van de afbakening tussen uniforme regels en regels van internationaal privaatrecht, en
- 5) het vertrouwen in een uniforme interpretatie.

Dit hoofdstuk gaat vervolgens in op de factoren die geen verband houden met de redactie, dat wil zeggen, factoren die mogelijk bestonden ten tijde van het ondertekenen van de Verdragen, maar die geen relatie hebben tot semantische keuzes. Van deze factoren die niet gerelateerd zijn aan

de redactie van de terminologie, richt deze studie zich met name op de effecten van voorbehouden en verklaringen. Het benadrukt ook waarom geen sancties of instrumenten om een gezamenlijke specifieke interpretatie te bereiken zijn gebruikt, ondanks het feit dat deze effecten de fragmentatie van het 1999 Verdrag van Montreal had kunnen hebben beperken.

Hoofdstuk 4 richt zich op de 'externe' factoren die verhinderen dat de uniformiteit van de Verdragen wordt gerealiseerd. De analyse start met een onderzoek naar de invloed van wijzigingen in de regelgeving op het beoogde doel van uniformiteit van de Verdragen. Deze wijzigingen in de regelgeving worden beoordeeld in het licht van zowel de herzieningen van de oorspronkelijke tekst als van het ontstaan van nieuwe regelgeving op het gebied van consumentenrecht op regionaal en nationaal niveau zoals geïllustreerd door het aannemen in de Europese Unie in 2004 van de Verordening Nr 261/2004 tot vaststelling van gemeenschappelijke regels inzake compensatie en bijstand aan luchtreizigers bij instapweigering en annulering of langdurige vertraging van vluchten. Vervolgens neemt de studie de antwoorden onder de loep zoals geformuleerd door de Gerechtshoven op de kenmerken die beschreven zijn in Hoofdstuk 2. Deze uitspraken werden verondersteld bij te dragen aan de uniforme toepassing van het Verdrag. In dat kader wordt de methodologie op grond van een selectie van de zes hoogste gerechtshoven om de Verdragen te interpreteren, uiteengezet via de interpretatie beginselen die zijn neergelegd in de Artikelen 31 tot 33 van het 1969 Verdrag van Wenen inzake het verdragenrecht. In dit hoofdstuk concludeer ik dat, hoewel de bedoelde beginselen interpretatieprincipes nuttige handvaten bieden, ze niet voldoende zijn om een uniforme toepassing te verzekeren van het Verdrag van Montreal, daar ze te breed geformuleerd zijn. Tenslotte onderzoekt dit hoofdstuk de fragmentatie-effecten van de Verdragen, die voortkomen uit hun vertaling of toepassing in verschillende talen.

Hoofdstuk 5 streeft naar een identificatie van elementen die kunnen bijdragen tot een grotere uniformiteit bij de toepassing van de bepalingen van het 1999 Verdrag van Montreal, daar de voorgaande hoofdstukken hebben aangetoond dat de doelstelling van uniformiteit niet was verwezenlijkt. Daartoe heb ik een vergelijkend onderzoek verricht in andere gereguleerde sectoren, onder andere, op grond van uniforme regelgeving, om de elementen te bepalen die zouden kunnen worden benut om de uniformiteit van het 1999 Verdrag van Montreal te verzekeren. De uitkomst van dit onderzoek laat zien dat verschillende suggesties kunnen worden gedaan op inhoudelijk en procedureel vlak, ten einde de doeltreffendheid van de autonomie van het 1999 Verdrag van Montreal te verhogen en de exclusiviteitsclausule te nuanceren. Ook opper ik de oprichting van een internationaal Hof besproken en de formulering van specifieke interpretatiemethodes. Vervolgens wordt een voorstel gedaan om een specifiek orgaan van experts te creëren, dat zou kunnen worden geraadpleegd door

hoven en rechtbanken betreffende rechtsvragen met betrekking tot de Verdragen. Naast de procedurele en inhoudelijke elementen die zouden kunnen zorgen voor een hogere graad van uniformiteit in de toepassing van de genoemde Verdragen, wordt speciale aandacht gegeven aan nieuwe technologieën, door het gebruik van kunstmatige intelligentie. De voordelen van deze nieuwe technologieën wordt onderzocht in de context van het 1999 Verdrag van Montreal. De risico's die voortvloeien uit het gebruik van deze technologieën worden ook beoordeeld met betrekking tot de elementen van fragmentatie, die zijn geïdentificeerd in de voorgaande hoofdstukken. Voor de duidelijkheid volgt een korte beschrijving van de bijdrage van kunstmatige intelligentie aan de jurisprudentie.

Hoofdstuk 6 is het afsluitende hoofdstuk dat de bevindingen samenvat van deze studie en bevat aanbevelingen aan advocaten en juristen aangaande de toepassing van het 1999 Verdrag van Montreal, evenals aan de Internationale Burgerluchtvaartorganisatie (ICAO) en aan Staten die partij zijn bij het 1999 Verdrag van Montreal, alsmede aan de ontwerpers van toepassingen voor kunstmatige intelligentie. Deze aanbevelingen hebben als doel aanbevelingen te geven voor de verhoging van het 1999 Verdrag van Montreal.

De Appendix schetst in het kort de concepten van kunstmatige intelligentie en Voorspellende Rechtspraak met een focus op de rol van machines en die van mensen. Het bevat ook een korte illustratie van hoe de principes van interpretatie methodes zoals die zijn, vastgesteld in het 1969 Verdrag van Wenen inzake het verdragenrecht, kunnen worden vertaald in een algoritme.